

Ο θυμός η οργή και η θεραπεία τους (Μεγάλου Βασιλείου)

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες

image not found or type unknown

Ο Θυμός η Οργή και η

Θεραπεία τους

(Ομιλία Βασιλείου του Μεγάλου

«Κατά οργιζομένων», σε νεοελληνική απόδοση)

Επιμέλεια: Σοφία Ντρέκου

Κείμενα και ερμηνευτική απόδοση Αδελφότης Ι.Μ. Τιμίου Προδρόμου Καρέα.

Εκδόσεις «ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ», ΣΕΙΡΑ «ΣΕΛΑΣΦΟΡΑ» 2004, σελ. 46

Προλογικά

Κατά κοινή όμολογία, τīs τελευταίες δεκαετίες ή έπιθετικότητα, ή βία, ή βάνουση

συμπεριφορά, ή καταστροφικότητα, είναι φαινόμενα που πλεονάζουν στην κοινωνία μας, και που απασχολούν και τους πνευματικούς ηγέτες και ποιμένες μας, αλλά και γενικότερα τον έπιστημονικό κόσμο.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας, με τη βαθιά πείρα τους και τη γνώση της ανθρώπινης ψυχής, θεωρούν ότι η βία, ή καταστροφικότητα, ή άχαλίνωτη συμπεριφορά, συχνά, είναι απότοκα της υπερηφάνειας και κατ' επέκταση του θυμού και της όργης: «Θυμού είσι πάθη· όργή, πικρία, κραυγή, όξυχολία, θράσος, τύφος, άλαζονεία, και εΐ τι έτερον», μάς λέει ο άγιος Γρηγόριος ο Σιναΐτης[1]. Δηλαδή: Ή όργή, ή πικρία, οί φωνές, τό εύέξαπτον, τό θράσος, ό τύφος, ή άλαζονεία, και πολλά άλλα, είναι πάθη που προέρχονται από τό θυμό».

Στην Κλίμακα, ο άγιος Ίωάννης ο Σιναΐτης χαρακτηρίζει τον θυμώδη άνθρωπο και τον ονομάζει «έπιληπτικόν έκούσιον»[2]. Και ο μέγας Βασίλειος στο κείμενο που ακολουθεί θεωρεί τό θυμό «ώς στιγμιαία τρέλλα». Όταν ο άνθρωπος κυριευθεί από τό θυμό και την όργή, εκτρέπεται στο «παρά φύσιν», σέ ύπαρξη κτηνώδη, θηριώδη, δαιμονική, μάς αναπτύσσει ο Άγιος μέ πολλή σαφήνεια και ένάργεια.

Πράγματι, τό δηλητήριο της όργης είναι θανατηφόρο, διότι έπιτρέπει στον πονηρό δαίμονα νά κατοικήσει στην καρδιά μας, ο όποιος μας σκοτίζει τους όφθαλμούς της ψυχής τόσο, ώστε νά μή μπορούμε νά διακρίνουμε τό καλό από τό κακό. «Ή όργή καταστρέφει άκόμη και τους φρόνιμους», μάς λένε οί Παροιμίες[3]. Όποιος λοιπόν θέλει νά άγωνισθεί και νά φθάσει στην τελειότητα, πρέπει νά κρατήσει τον έαυτό του μακριά από την όργή και τό θυμό, καθώς και ο απόστολος Παύλος μας παραγγέλλει: «Κάθε έχθρα και όργή και θυμός και κραυγή και βλασφημία, άς είναι μακριά από σας, μαζί μέ κάθε κακία» [4]. Διότι «όποιος μισεί τον άδελφό του, είναι άνθρωποκτόνος» [5].

Γιατί, στ' αλήθεια, πώς θά φθάσει κάποιος στην τελείωση, πώς θά μπορέσει νά προσευχηθεί, όταν καλλιεργεί μέσα στην καρδιά του τό μίσος, τή μνησικακία, που κι αυτά τά γεννάει στην ψυχή ο θυμός και ή όργή;

Ο άββäs Κασσιανός ο Ρωμαΐος μας δηλώνει ξεκάθαρα και μάς λέει πώς όποιος θέλει νά φθάσει στην τελείωση και έπιθυμεί νά άγωνίζεται τον πνευματικό άγώνα «άπό παντός έλαττώματος όργης τέ και θυμοί) άλλότριος έσται». Γιατί, άν ο νοϋς άμαυρωθεί μέ τό σκότος της μνησικακίας, θά χάσει τό φώς της γνώσεως και θά στερηθεί «και της ένοικήσεως του Άγίου Πνεύματος»[6].

Τότε μόνο έχουμε τό δικαίωμα, μάς λέει ο Μέγας Βασίλειος, νά χρησιμοποιήσουμε τό θυμό, όταν τον στρέφουμε έναντίον των παθών μας και των φιλήδονων λογισμών μας. Γι' αυτό λέει και ο προφήτης Δαβίδ «νά όργίζεσθε και νά μήν

ἀμαρτάνετε». Δηλαδή, νά ὀργίζεσθε ἐναντίον τῶν παθῶν σας καί τῶν πονηρῶν λογισμῶν σας, ἀλλά νά μήν ἐκτελεῖτε αὐτά πού σας ὑπαγορεύουν.

Καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος μας παροτρύνει καί μας συμβουλεύει, σχετικά μέ τήν ὀργή, κάτι πολύ χρήσιμο καί πρακτικό γιά τήν καθημερινή μας ζωή. «Ὁ ἥλιος», λέει, «νά μή βασιλεύει, ἀφήνοντάς σας θυμωμένους, οὔτε νά δίνετε τόπο στόν διάβολο»[7]. Τί θά μπορούσε νά πεῖ κανείς γιά ὅλα αὐτά, ὅταν πολλές φορές ἡ ὀργή δέν κυριεύει τήν ψυχή μας μόνο μέχρι τή δύση τόν ἡλιου, ἀλλά παραμένει μέσα μας ζωντανή γιά πολλές ἡμέρες καί μάλιστα μερικές φορές καί γιά χρόνια;

Τό πάθος ὅμως αὐτό τῆς ὀργῆς καί τοῦ θυμοῦ, μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, «κραταιώνεται καί γίνεται ἀκατάλυτο», γιατί ἔχει βάση τήν ὑπερηφάνεια, ὑποστηρίζει ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Ἀσκητής.

Καί ὁ Κύριος μας, Ἰησοῦς Χριστός, δέν θέλει νά τρέφουμε μίσος ἢ λύπη ἢ ὀργή ἢ μνησικακία γιά ὅποιονδήποτε ἄνθρωπο, ἀλλά θέλει νά τρέφουμε ἀγάπη, νά τόν θεωροῦμε ὡς εἰκόνα δική Του, «ὡς Χριστόν ἐν ἑτέρῃ μορφῇ», διότι αὐτό μας ὀδηγεῖ στό «κατά φύσιν» καί μας κάνει θεούς «κατά Χάριν».

Ὁ Μέγας Βασίλειος στήν ὁμιλία τόν «Κατά ὀργιζομένων», πού ἀκολουθεῖ σέ νεοελληνική μετάφραση, μέ τόν τίτλο «Ὁ θυμός, ἡ ὀργή καί ἡ θεραπεία τους», καταγράφει μέ ἀπαράμιλλη ρητορική δεινότητα τήν κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου πού ἔχει κυριευθεῖ ἀπό τό θυμό καί τήν ὀργή. Εἶναι ἕνα ψυχογράφημα. Ἀλλά ὁ Ἅγιος δέν παραμένει μόνο στήν περιγραφή καί στήν ἀνάλυση τοῦ πάθους. Μᾶς ἀναφέρει καί τούς τρόπους τῆς ἀντιμετωπίσεως καί τῆς θεραπείας τοῦ θυμοῦ καί τῆς ὀργῆς, μέ πλῆθος χωρίων καί γεγονότων ἀπό τήν Ἁγία Γραφή.

Ὁ λόγος του εἶναι ζωντανός, ἀριστοτεχνικός, καί μέ τήν ἐπιδεξιότητα πού τόν διακρίνει, μᾶς ὀδηγεῖ στή συνειδητοποίηση τοῦ μεγέθους τοῦ πάθους τῆς ὀργῆς, στή γνήσια μετάνοια, στήν ἀοργησία καί ἐν τέλει στήν ἀπάθεια, μέ βάση πρῶτα – πρῶτα τή λογική, καί ἔπειτα τήν ταπεινόφρονη συμπεριφορά, κατά μίμηση τόν Κύριον μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος «λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐχ ἠπεῖλει» (Α' Πέτρ. 2, 23).

Η ΕΚΔΟΤΡΙΑ ΜΟΝΗ

1. «Γρηγορίου τοῦ Σινάιτου). Κεφάλαια δι' ἀκροστιχίδος πάνυ ὠφέλιμα», Ρ.Γ. 150.126 Α. οθ'.
2. Κλίμαξ Η', 150. ιγ. Ἐκδ. Ἱεράς Μονῆς Παρακλήτου, Ὠρωπός Ἀττικῆς.
3. Παροιμ. 15, 1

4. Έφεσ. 4. 31

5. Α' Ίωάν. 3. 15

6. Κασσιανοῦ Ρωμαίου: Πρὸς Κάστορα ἐπίσκοπον, Φιλοκαλία Α'. σέλ. 70-73. Έκδ. «Άστήρ».

7. Έφεσ. 26-27

Πηγή: sophia-siglitiki.blogspot.gr